

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION 2021-2025

INNEHÅLL

1. ÖVERGRIPANDE VISION
2. OMVÄRLDSBESKRIVNING
3. OMVÄRLDSANALYS
4. DET PASTORALA PROGRAMMET – STRATEGI
 - a) Gudstjänstperspektivet
 - b) Undervisningsperspektivet
 - c) Diakoniperspektivet
 - d) Missionsperspektivet

1. ÖVERGRIPANDE VISION

I Kyrkoordningens inledning beskrivs Svenska kyrkans uppgift: *”att för alla klargöra vad dess tro, bekännelse och lära innebär”*. Uppgiften kan också formuleras: *”att tydliggöra och på olika sätt gestalta vad en kristen livshållning innebär och därmed hur vi kan leva våra liv.”*

Syfte med denna uppgift är enligt kyrkoordningen att varje församling ska medverka till att

- **Guds rike utbredds**
- **människor kommer till tro**
- **en kristen gemenskap skapas och fördjupas**
- **skapelsen återupprättas.**

Konventionen om barns rättigheter ska genomsyra församlingens alla processer, beslut och aktiviteter. Vid strategiska och långsiktiga beslut som berör barnen ska en barnkonsekvensanalys göras.

Farsta församling vill göra skillnad för samhället, för grupper i samhället och för den enskilda människan som bor, verkar och vistas i församlingen.

Kärnvärden i den skillnaden är:

Andlighet och tro. Värden och liv i samhället. Mening och Hopp. Makt att leva och påverka.

Livskvalitet. Fördjupning. Gemenskap.

Med utgångspunkt i dessa värden ser vi **tre visioner** som riktmärken för utvecklingen av församlingens liv:

- Samhället i Farsta stadsdel har en tydlig andlig dimension där den kristna tron har en given plats.
- Varje människa som bor, verkar och vistas i församlingen har tillgång till källor för hopp och mening samt möjlighet till gudsrelation.
- Församlingen värnar om Guds skapelse så att de människor som bor, verkar och vistas i församlingen erfar och bidrar till en hållbar och hoppfull framtid.

Visionen kan sammanfattas i ett valspråk som stöd för tanken:

Livsviktigt och hoppfullt i Farsta – Svenska kyrkan

2. OMVÄRLDSBESKRIVNING

Befolkningsutveckling och förändrad befolkningsbild

Stadsdelen består av nio områden, i storleksordning efter antal boende: Farsta, Sköndal, Hökarängen, Gubbängen, Farsta Strand, Tallkrogen, Svedmyra, Fagersjö och Larsboda. Farsta är ett av Stockholms stads fokusområden som anses särskilt viktiga att utvecklas sett till bostäder, trafik, miljö, skola, idrott och kultur.

Befolkningsmängden förväntas 2028 ha ökat från ca 59 220 personer (2018) till ca 73 200 personer vilket kommer att påverka befolkningsbilden. 42,7 % (25 652) av boende i Farsta är medlemmar i Svenska kyrkan.

Vad människor längtar och hoppas på i Farsta församling

Genom intervjuer framkommer det att Farstabor tycker om Farsta och är stolta över sin stadsdel. Flertalet av de barn, ungdomar och vuxna som vi intervjuat ser kyrkan som en naturlig del. Det finns en längtan att fira gudstjänst igen, något som inte varit möjligt under pandemin. Många uppskattar kyrkans ”omtänksamma grundinställning”, att varje människa har ett värde och ska respekteras. Några har samtidigt uttryckt att de inte känner sig tillräckligt värdiga att få delta och bidra i gudstjänsten.

Folkhälsan och socioekonomisk utveckling

Utbildningsnivå och medelinkomst är i Farsta generellt lägre än snittet i Stockholm totalt. Ohälsotalen ligger högre än genomsnittet liksom antal sjukersättnings- och sjukpenningdagar. Arbetslösheten ligger 2021 på 7,5 %. Psykisk ohälsa och oro av olika slag och ofrivillig ensamhet uppges ha ökat generellt, bland barn och vuxna, kvinnor och män, yngre och äldre. Utrikesfödda, icke svensktalande är en kategori som uppges svårast att nå med olika insatser. För Socialförvaltningen känd missbruksproblematik, uppges i Farsta ligga strax över medel sett till hela Stockholm.

Medlemskapets nedgående trend

Yngre generationer är generellt sett i lägre grad medlemmar i Svenska kyrkan, det gäller även i Farsta församling. Vi uppfattar att det i huvudsak är dessa yngre generationer som kommer att flytta in i stadsdelen vilket sannolikt kommer vara en faktor som påverkar att andelen medlemmar sjunker.

Grönområden

Stadsdelens grönområden med dess parker, skogar, sjöar och vandringsområden är något som uppskattas av boende i församlingen.

Samverkan och efterfrågan från flera aktörer, flera behov

Flera samhällsaktörer uttrycker en önskan om att samverka med församlingen. Församlingen efterfrågas bl.a. för trygghetsvandringar, närvaro i Farsta centrum olika tider på dygnet, samtalskompetens vid olika svåra skeden som när man blivit utsatt för brott. Samverkan ses som en naturlig del och något som redan sker med t ex Farsta stadsdel i verksamheter som Humlan (för barn och unga som lever med vuxen som har beroendeproblematik och/eller psykisk ohälsa) och Himmel & Pannkaka – verksamhet för unga vuxna med funktionsvariation.

Barn och ungdomar

Ungdomar i området uppges vara en särskilt utsatt grupp på flera plan. De mår sämre än tidigare och är sårbara för olika påtryckningar och våld av och mot varandra som äger rum. Det finns också ”inkörsmiljöer” för kriminella rekryteringar och till narkotikamissbruk. Ökad vuxennärvaro efterfrågas särskilt i utomhusmiljöer och på digitala plattformar.

Det finns många barn och ungdomar med funktionsvariationer i Farsta och exempelvis har Hökarängsskolan en av Stockholms största särskolor.

Fler och fler är uppkopplade digitalt.

Enligt den årliga rapporten svenskarna och internet, utförd av Internetstiftelsen använder 96 % av svenskarna internet regelbundet och 89 % av dessa använder sociala medier. Den grupp som ökat sitt internetanvändande mest under pandemin är 76 år eller äldre. Ökat användande av Sociala medier har gjort pensionärerna gladare men ungdomarna ledsnare under pandemin. Bland yngre är 93 % missnöjda med sin egen skärmtid.

3. OMVÄRLDSANALYS

Utifrån omvärldsbeskrivningen ser vi en del utmaningar. Den stora inflyttningen ändrar befolkningsbilden och kan medföra en ökad polarisering vilket kommer att påverka församlingens arbete på olika vis. T.ex. kan vi behöva se över hur vi arbetar på ett övergripande plan för att finnas i olika "nybyggarområden".

Det finns behov av ett rikt, varierat och relevant gudstjänstliv. Det är dessutom viktigt att underlätta för olika former för kyrkliga handlingar då människors längtan och önskemål är olika.

Kunskapen om kristen tro och tradition är olika och det kommer att påverka våra kurser och utbildningars innehåll. De diakonala behoven är fortsatt stora och vi behöver finna vår unika roll i förhållande till andra samhällsaktörer. Medlemskapet är viktigt, både för oss som kyrka och för den enskilde medlemmen och därför centralt att arbeta strategiskt med. Kyrka i digitala rum är här för att stanna. Hur utvecklar vi det?

4. DET PASTORALA PROGRAMMET - STRATEGI

Den årliga verksamhetsplanen – vad församlingen ska göra enligt konkreta mål

I verksamhetsplanen finns handlingsplaner med konkreta verksamhetsmål som är direkt kopplade till församlingsinstruktionens övergripande mål och vision under året.

Verksamhetsorganisation

Farsta församling har för närvarande en verksamhetsorganisation bestående av tre distrikt med arbetsledare samt vissa församlingsgemensamma verksamheter för vilka arbetsledare är budgetansvariga. Församlingens kommunikation är både ett strategiskt verktyg och en stödfunktion. Församlingens centrala förvaltning, kansli och fastighet, är en viktig stödfunktion för att kunna utföra det pastorala programmet. Dess övergripande mål är att ge god service och ett gott bemötande i en trygg och trivsamt miljö. Församlingen har även en god ekonomi och god kompetens i styrning, ledning och bland medarbetare.

Det pastorala programmet

Det pastorala programmet beskriver strategin för att utföra Svenska kyrkans uppgift och uppnå syftet och

för att ha riktning till församlingens Övergripande Vision. Programmet behandlar olika perspektiv i församlingens liv, och anger i denna Församlingsinstruktion för vart och ett av dem:

- en vision
- utmaningar vi ser de närmaste åren utifrån omvärldsbeskrivning och analys.
- övergripande mål som visar riktningen för vad vi vill åstadkomma och påverkar de vägval vi gör.

Det pastorala programmet utgår i församlingen ifrån den grundsyn som uttrycks i Kyrkoordningen; att församlingen har en grundläggande uppgift som kan ses ur fyra olika perspektiv.

- Gudstjänstperspektivet
- Undervisningsperspektivet
- Diakoniperspektivet
- Missionsperspektivet

All verksamhet i Farsta församling innehåller alla fyra perspektiv även om fördelningen dem emellan kan variera. Det finns ett diakonalt perspektiv i gudstjänsten, ett gudstjänstperspektiv i konfirmandarbetet, kyrkomusiken är missionerande samtidigt som den kan vara diakonal för den enskilde körmedlemmen o.s.v. Samtliga perspektiv ska ha sin utgångspunkt i vad som är barnets bästa (konventionen om barns rättigheter) och barn ska komma till tals i frågor som rör dem. Vidare utgår alla perspektiv ifrån församlingens miljö-, hållbarhets- och klimathandlingsplan.

4a) Gudstjänstperspektivet

Gudstjänsten är kyrkolivets centrum, där församlingen möter Gud i ordet och sakramenten. Gudstjänsten är hela församlingens gåva och uppgift. Alla i församlingen är kallade att delta i gudstjänsten och komma med sina erfarenheter och livsfrågor till det gemensamma mötet med Gud.

Vision

- Farsta församling firar gudstjänst så att vi som bor, verkar och vistas i församlingen:
- har tillgång till mötesplatser med Gud, varandra och oss själva.
- upplever mening och hopp.

Utmaningar och/eller möjligheter

Den stora inflyttningen i församlingen medför olika behov kring gudstjänstlivets innehåll, form och språk.

Många församlingsbor vill vara med och påverka. **Kommunicera Livsriternas** värde och betydelse.

Kyrkliga handlingar har minskat och vissa har sekulariserats. Gudstjänst i digitala rum.

Övergripande mål

Varje gudstjänstfirare, oavsett ålder, känner sig välkomna och har tillgång till ett rikt, varierat och relevant gudstjänstliv genom att olika gudstjänster firas i de olika kyrkorummen och på andra mötesplatser, även

digitala rum. *Var och en som vill medverka och påverka gudstjänstlivet upplever* sig behövd och har en plats. *Kyrkliga handlingar möjliggörs och underlättas* på olika sätt.

4b) Undervisningsperspektivet

Församlingens undervisning och lärande vill skapa förståelse och fördjupning kring kyrkans liv, lära och tradition. Undervisningen bärs av ett folkbildningsideal som präglas av kristen andlighet med respekt för varje människas liv.

Vision

Farsta församling bedriver undervisning så att vi som bor, verkar och vistas i församlingen

- har kunskap om kristen tro.
- har redskap för livstolkning och livshantering utifrån andlighet och kristen tro.

Utmaningar och/eller möjligheter

Församlingsborna har olika förutsättningar när det gäller medvetenhet och kunskap kring kyrkan, kyrkans uppdrag och kristen tro. *Samhället i Farsta* präglas alltmer av en större kulturell och religiös mångfald.

Människors olika förutsättningar att ta till sig undervisning kräver en anpassad pedagogik. *Allt fler tillbringar mycket tid på internet* och använder internet regelbundet.

Övergripande mål

Farsta församling har folkbildning som grundton i sin undervisning och ger församlingsbor i alla åldrar en möjlighet till fördjupning i både fysiska och digitala rum. *Farsta församling har en relevant dophandlingsplan.*

Församlingsborna har redskap för livstolkning och livshantering.

4c) Diakoniperspektivet

Den kristna diakonin innebär medmänsklighet och omsorg om människor i livets alla skeden, särskilt i utsatta livssituationer. Den har i handling sin förebild i Jesus Kristus. Diakonin sker i mötet och samtalet människor emellan, och finns i allt som sker i församlingen.

Kärnan i diakonins uppdrag är att försvara varje människas rätt, och att stå på de svagas och förtrycktas sida. Diakonin utgår från varje människas värdighet och verkar för rättvisa och solidaritet. Detta sker genom att kyrkan stödjer den enskilda människan i hennes rättigheter i samhället.

Vision

Farsta församling utövar diakoni så att vi som bor, verkar och vistas i församlingen:

- upplever att vi har ett värdigt liv.

- upplever mening och hopp.
- är solidariska med varandra.

Utmaningar och/eller möjligheter

Många barn och ungdomar är mycket utsatta i Farsta stadsdel. **Inflyttningen medför** att det finns många olika diakonala behov. **Många församlingsbor vill vara med** och bidra inom diakonin. **Församlingen vill samverka** och vara delaktig i nätverksarbetet med samhällsaktörer och hitta sin unika uppgift.

Digitaliseringen medför både nya behov och nya möjligheter.

Övergripande mål

Människor, oavsett ålder, i en utsatt livssituation, har tillgång till trygga miljöer för vila och bekräftelse och till fundament för att ta nästa steg i livet. **Barn och ungdomar i** familjer med beroendeproblematik och psykisk ohälsa har tillgång till en plats för vila och samtal. **De som vill medverka** i och påverka det diakonala arbetet upplever sig behövda och har en plats. **Församlingen har en genomarbetad strategi** för hela det diakonala området och för samverkan med samhällsaktörer.

4d) Missionsperspektivet

Församlingens uppdrag är sprunget ur Guds mission. Missionsuppdraget innebär att i handling och ord gestalta Guds tanke med skapelsen och hela mänskligheten. Det utförs lokalt, nationellt och globalt.

Vision

Farsta församling utövar mission så att vi som bor verkar och vistas i församlingen:

- har en relation till Gud och det andliga.
- förvaltar skapelsen väl.
- är en aktiv del av Guds mission.

Utmaningar och eller möjligheter

Församlingsmedlemmarna har kompetens och livserfarenheter som i högre utsträckning än idag bör tas till vara i församlingens liv. **Många nyinflyttade utan tidigare relation** med församlingen. **Låg kunskap** om kyrkans tro och tradition. **Internet – ett digitalt vardagsrum**. Hur finns vi som kyrka i dessa rum?

Övergripande mål

Församlingsmedlemmen förstår medlemskapets innebörd. **Bilden av Svenska kyrkans** och församlingens teologi, med dess liv och innehåll tydliggörs. **Barnen är särskild uppmärksammade** i församlingens arbete, i enlighet med den särställning barnen har i kristen tro. **Farsta församling har en genomarbetad plan** för ekoteologisk utveckling. Farsta församling har, som en del av den världsvida kyrkan, **en genomarbetad plan för internationella frågor**. Farsta församling finns som en självklarhet **på olika vis i de digitala rummen** och uppfattas som aktuell, angelägen och relevant.

CHECKLISTA FÖR FÖRSAMLING som inte ingår i pastorat

Regler för församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta om (57 kap 5 § KO)

GUDSTJÄNST

Firas i församlingen huvudgudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag?

(17 kap. 3 § KO)

☐ Ja ☐ Nej

Om nej ange varför:

OBSERVERA att huvudgudstjänst ska firas i församlingen om inte domkapitlet medgivit undantag för visst tillfälle.

Firar församlingen regelbundet gudstjänster med annan församling inom Svenska kyrkan?

☐ Ja ☐ Nej

Om ja ange vilka/vilken församling:

Firar församlingen huvudgudstjänst tillsammans med församling/ar i ett annat kristet samfund?

(17 kap. 7 § KO)

☐ Ja ☐ Nej

Om ja – ange i vilken utsträckning?

OBSERVERA att domkapitlets tillstånd ska inhämtas.

Används någon annan ordning eller annan musik än kyrkohandbokens i huvudgudstjänsten?

(17 kap. 4 § och 18 kap. 6 + 6 a § § KO)

☐ Ja ☐ Nej

Om ja ange vilken:

OBSERVERA att annan gudstjänstordning än den som ingår i kyrkohandboken får användas vid visst tillfälle eller under viss tid, efter beslut av kyrkoherde och efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker samt efter medgivande av kyrkorådet. Beslutet ska anmälas till domkapitlet. Om det finns särskilda skäl får domkapitlet ändra eller upphäva kyrkoherdens beslut. Gäller avvikelserna måltidens texter krävs även medgivande av domkapitlet. Ett sådant medgivande får lämnas efter ansökan från kyrkoherden.

OBSERVERA också att annan musik än den som ingår i kyrkohandboken får användas till kyrkohandbokens texter, efter beslut av kyrkoherde och efter samråd med församlingens präster och kyrkomusiker samt efter medgivande av kyrkorådet. Beslutet ska anmälas till domkapitlet. Finns det särskilda skäl får domkapitlet ändra eller upphäva kyrkoherdens beslut.

Enligt domkapitlet i Stockholms stift ska huvudgudstjänst med nattvard firas i varje församling minst 24 gånger under ett kyrkoår. Sker så i er församling?

(17 kap 5 § KO)

☐ Ja ☐ Nej

Om nej ange varför:

TJÄNSTER

Stiftsstyrelsen har beslutat att det ska finnas minst _____ (ange antal) prästtjänster (inklusive kyrkoherde) i er församling.

(37 kap. 19 § KO)

Domkapitlet har beslutat att det ska finnas minst en kyrkomusiker som ska vara:

(34 kap. 2 § KO)

☐ Försteorganist ☐ Organist ☐ Kantor

Finns någon av följande specialbefattningar i församlingen:

(34 kap. 11 § KO)

☐ Sjukhuspräst ☐ Präst för verksamhet på teckenspråk, finska eller annat språk

☐ Präst i en samarbetskyrka eller liknande

☐ Övrig specialbefattning Ange vilken: _____

FÖRSAMLINGENS VERKSAMHET PÅ ANDRA SPRÅK ÄN SVENSKA

(57 kap. 5 § KO)

Redovisa kort församlingens verksamhet på de andra språk än svenska som behövs för att församlingen ska kunna fullgöra sin grundläggande uppgift:

BARNKONSEKVENSPANALYS

(57 kap. 5 § KO)

I det pastorala programmet ska barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys behandlas.

Enligt domkapitlets beslut ska barnkonsekvensanalysen lämnas in som bilaga till församlingsinstruktionen.

Finns denna?

☐ Ja ☐ Nej

Om nej ange varför:

KYRKOR

(57 kap. 5 § KO)

När det finns flera kyrkor i en församling ska det redovisas hur dessa i huvudsak används.

Om flera kyrkor finns ange vilka och hur de används:

HANDLINGSPLAN FÖR LÄRANDE OCH UNDERVISNING

Enligt domkapitlets beslut ska en handlingsplan för lärande och undervisning finnas. Denna lämnas in som bilaga till församlingsinstruktionen. Finns denna?

☐ Ja ☐ Nej

Om nej ange varför:

Plan för lärande och undervisning i Farsta församling

1. Teologisk utgångspunkt

Undervisning och lärande är ett ständigt pågående flöde i vår församling. Vi kan inte vara kyrka utan att ett lärande ständigt sker och därför är det av stor vikt att reflektera och medvetandegöra vår pedagogik. Jesus var den kristna församlingens första pedagog, att därför förstå och känna Jesu liv och hans sätt att möta människor, är en förebild för oss.

Vi behöver därför ständigt reflektera och vara aktsamma om de möten som församlingen alltid kommer att vara en plats för. Till församlingens lokaler och kyrkor kommer människor med existentiella frågor i livets alla olika skeden, vi kan kalla kyrkans mötesplatser för ett andligt gym.

Vi ser kyrkan som en plats att få öva sina andliga muskler och där människan kan få vara med alla sina sprickor, skavanker och sin skönhet, ett rum för små och stora frågor, där tvivel och tro ryms inom samma väggar. Där gemenskap uppstår mellan människor och med Gud, där uppstår det evangelium.

Bibelställen som är vår utgångspunkt i vårt lärande:

Matt 28:19	Missionsbefallningen	Dopbefallningen
Luk 24:13-32	Emmausvandrarerna	Mötet med den uppståndne

2. Vision

Enligt vår Församlingsinstruktion,

Farsta församling bedriver undervisning så att vi som bor, verkar och vistas i församlingen:

- har kunskap om kristen tro.
- har redskap för livstolkning och livshantering utifrån andlighet och kristen tro.

3. Syfte

Syftet är att:

- församlingen vill verka för livstolkning på dopets grund, vilket berättar om ljuset bortom mörkret och att det alltid finns en ny möjlighet. Det är livsviktigt och hoppfullt.
- varje människa får växa i liv, tro, hopp och kärlek, så att skapelsen upprättas och Guds rike utbreder sig.

- det finns en plats för att dela liv, tvivel och tro.
- församlingen är bärare av hoppet i Kristus för livstolkning och livshantering
- församlingsborna kan få redskap genom kunskap och visdom till ett mer hållbart och meningsfullt liv.
- är en viktig lärande aktör i samhället, både genom att lära av det omgivande samhället och vara en aktör för lärande som samhället räknar med.
- använder ett språk som gör människor nyfikna på kyrkans berättelse och tradition och vad ett kristet liv kan innebära.

4. Mål

Enligt vår Församlingsinstruktion:

De övergripande målen är att det pedagogiska arbetet i Farsta församling:

- har folkbildning som grundton i sin undervisning
- ger församlingsbor i alla åldrar möjlighet till fördjupning och kunskap i både fysiska och digitala rum
- har en relevant dophandlingsplan
- har redskap för livstolkning och livshantering

5. Policydokument

Dokument som är vägledande och möjliggörande för församlingens arbete med lärande och undervisning är:

- Församlingsinstruktionen
- Handlingsplan för lärande och undervisning
- Doppastoral
- Handlingsplan för konfirmation samt unga ledare
- Budget och verksamhetsberättelse
- Barnkonsekvensanalys
- Miljöpolicy
- Kommunikationsplan
- Risk- och sårbarhetsanalyser

6 . Omvärldsbeskrivning och omvärldsanalys

I omvärldsbeskrivningen och analysen i Församlingsinstruktionen ser vi flera utmaningar som från ett pedagogiskt perspektiv särskilt behöver uppmärksammas:

- Att i Farsta ser de socioekonomiska förutsättningarna olika ut. Det kan betyda att befolkningen i Farsta har olika förutsättningar i kunskap om kyrkan och kyrkans uppdrag. Det är en utmaning för församlingen att möta människor i all dess olikhet i undervisningen.
- I pandemins spår har församlingen utvecklat digitala mötesplatser bl.a. kurser, filmer m.m. en plats som vi vill behålla och utveckla.
En utmaning för församlingen är att tillgängliggöra det digitala utbudet så att det blir möjligt för alla som vill kan delta, utifrån både skiftande socioekonomiska förutsättningar och tekniska kunskaper.
- För ett långsiktigt och hållbart pedagogiskt arbete är det av stor vikt att församlingens undervisning och lärandemiljö bärs av funktioner/yrkesroller.

7. Aktiviteter och metoder

Det pedagogiska förhållningssättet i Farsta ska leda till att:

- församlingens anställda och ideella är medvetna om att vi alla tillsammans är bärare av församlingens folkbildningsförankrade pedagogik.

Det genomsyrar även vår kommunikation på alla nivåer för att på så sätt undvika ett "producent-konsument" perspektiv eller ett "vi och dem"-uppdelning.

- utöka möjligheterna för ideell medverkan, för att möjliggöra att hoppet sprids och att fler får ta del av det goda
- församlings pedagogiska arbete genomsyras av hoppet om en hållbar framtid där klimatorättvisor slätas ut för alla varelser i världen så att skapelsen upprättas.
- församlingen erbjuder möjligheter för alla åldrar till öppna mötesplatser, kurser, föreläsningar, kulturella aktiviteter, enskilda samtal med mera i en tillåtande atmosfär i trygga miljöer och i goda möten människor emellan, där livserfarenheter och kyrka kan mötas i en diakonal atmosfär.

I kyrkan är bibelns berättelser, traditioner och riter viktiga. I berättelserna möter vi människors existentiella frågor och det sker något mer. Vi får en förståelse om att människan är en del av en lång kedja i historien och att vi inte är ensamma, att det finns något mer.

Folkbildningens pedagogik

Folkbildningens pedagogik bygger på att människor lär av varandra när erfarenheter och kunskap tolkas och delas.

Folkbildning handlar om att så långt som möjligt anpassa verksamhet och grupper efter deltagarna, om att utgå från deltagarnas förutsättningar och behov. Det betyder att deltagare har stort inflytande över vad och hur de ska lära. Några grundtankar är att deltagarna lär sig av varandra, att arbetsformerna är demokratiska och engagerande och att lärandet är aktivt. Deltagarna söker och bygger sin egen kunskap – genom dialog, interaktion och reflektion med andra. Folkbildningen bärs av idéer och människors egna tankar och frågor.

Lärandets rum

För att lärandets process ska kunna ske på ett så bra sätt som möjligt och fördjupas i människans liv underlättar det att ett gott rum skapas både fysiskt och psykiskt. Genom att medvetet skapa en omgivning som är byggd av tillit och trygghet underlättas lärandet. Detta kan göras genom aktiva strategier såsom ett medvetet ledarskap, riktlinjer, risk- och sårbarhetsanalyser o.s.v.

Ledarens roll

Med ledare menar vi här anställda samt ideella som leder en verksamhet i församlingen. Ideella som leder en verksamhet ska först genomgå en av församlingens ledarutbildningar och få ledaruppdraget efter samråd med de anställda ledare och att det förankrats hos arbetsledare.

Ledaren bidrar till ett livslångt lärande och fyller en viktig funktion för sina deltagare.

Ledaren är bärare av församlingens undervisning och lärande i sin funktion och yrkesroll.

En viktig ingrediens i ledarens roll är att skapa rum för trygga och goda miljöer.

I Farsta församling ser vi att det helst är två ledare i grupper, för både ledare och deltagarnas trygghet. Vi ser att det är av särskild vikt att det är två ledare i grupper för barn och unga.

I de verksamheter det behövs används handledning som stöd för medarbetare.

I konfirmation, körer samt i mer specifika lärsituationer ex Humlan (medberoendegrupp) skall ledarna ha relevant kunskap för att lärandet ska ha den process som önskas.

Etik

Allt vad ni vill att människorna skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Matt. 7:12

Vi strävar alltid efter att skapa trygga miljöer för de människor som vistas i församlingens verksamhet och i möten, både de fysiska och digitala. Det kan ske bl.a. genom att det i grupper är flera ledare, genom ett medvetet arbete för jämlikhet, tydliga policydokument och att sårbarhets- och riskanalyser görs inför verksamheter.

Utvärdering, feedback och handledning bör vara ett självklart inslag som skapar goda miljöer för alla att verka i.

Församlingens etiska riktlinjer går igenom i medarbetarsamtal och de policydokument som ingår i ledarutbildning skall vara kända.

Att ständigt ställa oss de didaktiska frågorna hjälper de oss att bedriva relevant undervisning i församlingens olika lärande miljöer

Exempel på frågor:

-Vem/vilka riktar vi oss till? Församlingsbor, de som arbetar i vår församling, andra samfund, föreningar, andra församlingar, särskilt avsedda grupper...

-Vem/vilka utför? Anställda, utifrån anlitate, ideella...

-Vad, innehåll, tema, ämne?

-Varför gör vi det vi gör?

-Hur gör vi?

8. Program

För att svara på de ovanstående didaktiska frågorna kan vi ta utvecklingspsykologin till hjälp. Genom kunskap och erfarenhet kan vi på bästa sätt möta människor och grupper genom att förstå i vilken livssituation och vilka livsfrågor som är aktuella i människors liv. Ett exempel kan vara att i konfirmation för ungdomar ha metoder som känns roliga och intressanta för en 14-15 åring medan det i konfirmation för vuxen i åldern 20-40 är andra metoder som är mer lämpade då människan är i en annan livsfas.

Med kunskap om människans kognitiva utveckling har församlingen större möjlighet att på ett relevant sätt möta människors olika existentiella frågor i de olika livsfaserna.

Barn och ungdom

Ålder och utveckling	Exempel på aktivitet
0-3 år Familjen är centrum	Öppna miljöer barn med föräldrar, dopfest och babykonserter
4-6 år Fantasi och utforskande av sin närmaste värld i trygghet av familj och vuxna barnet känner	Barnkör och förskoleinbjudningar
6-10 år Fakta och utforskande av omvärlden	Bibelvandring och påskspel, barnkör
11-12 år Identitet – vem är jag, utforskande av den egna personen	Skapargrupp, kyrkklubb, barnkör och skolpass
13 år Världen och jag	Skolpass, kör, musik
14 år Kompisar är viktigast	Konfirmation, kör, musik
15-17 år Reflekterande över eget ansvar	Ungdomsgrupp och ledarutbildning, musik
17-18 (20) år Fortsatt växt mot vuxenblivande	+17 konfirmation, fördjupningskurs efter ledarutbildning och Ung vuxen-grupp, vuxenkör

Vuxen

Aktivitet

I vuxen ålder flyter livsfrågorna mer, beroende på om människan har närmat sig de existentiella frågorna tidigare i livet vid t.ex. konfirmation, studier eller i något annat livsavgörande skede i livet.

De ständiga frågorna om livets mening finns mer eller mindre närvarande. Beroende på den vuxna människans tidigare erfarenheterna och mognad i tro och andlig träning behöver församlingen kunna erbjuda olika former och olika verksamheter/kurser för människor där de är i sitt liv.

Exempel på lärande aktivitet för vuxna kan vara:

Vuxenkonfirmation, kulturella aktiviteter, kurser av olika slag, föreläsningar, bokcirklar, pilgrimsvandringar, grupper av olika slag är alla exempel på tillfällen där det fördjupade samtalet kan föras och där vi kan dela kunskap och livserfarenhet med varandra.

För att kunna förstå och erbjuda relevant aktivitet kan en översiktlig kunskap om människans väg till tro genom olika åldrar vara till hjälp. Här presenteras en generell översikt, även om det är stora skillnader som vi ska ha full respekt för.

a) Egna genomtänkta tron

Flyttar de yttre auktoriteterna till inre, en tid då man vandrar mellan stadierna. Under denna tid får man perspektiv på sig själv, grupper och företeelser i samhället. Man måste pröva tidigare sätt att tro, bilda sin egen uppfattning om sin tidigare tro, man lämnar barnatron. Symboler tappar sin helighet men får ett djupare innehåll man förstår symboler som ett djupare språk. Man kan kritiskt reflektera över sin egen trostradition och andra ideologier. Denna period inträffar oftast mellan 20 och 40 år.

b) Sammanbindande tron

Förmåga att leva med paradoxer och att förena motsatser. Intresserad av det främmande och främlingar. Förstår att tro är relativ. Bejakar den egna gruppens viktigaste uppfattning om meningsfullhet, samtidigt medveten om att den är relativ och transcendent.

c) Allomfattande totala tron

Har övervunnit kluvenhet och blivit hel genom att leva för och försöka förverkliga sin vision. Självvet ser på sig själv som en skapad ändlig varelse som har del i själva varat och som hämtat sin mening och värde ur den verkligheten. Tron innesluter allt och alla man kämpar mot det onda och för att hela tillvaron. Även fiende älskas och ska respekteras som skapade av Gud.

9. Kursplan

Varje verksamhet har en plan för verksamheten som uppdateras årligen

Kursplanerna skrivs med åtanke på barnkonsekvensanalys, miljöpolicy, inkluderande förhållningssätt, och de resurser som församlingen har tillgång till.

10 . Kompetensutveckling

Farsta församling strävar efter att ha en god och relevant kompetens. Personal, förtroendevalda och ideella ska ha den kompetens eller få möjlighet till den kompetensutveckling som är nödvändig för att på bästa sätt kunna utföra sitt uppdrag. Uppdraget styrs utifrån de mål verksamheten tagit fram och lägger grunden till kompetensbehoven.

Inventering av kompetensbehov görs regelbundet vid årliga medarbetarsamtal utifrån de långsiktiga målen och det budgetarbete som finns i församlingen.

11. Budget och resurser

Farsta församling har en god och hållbart förvaltd ekonomi.

Varje år görs budgetäskande av verksamhetsansvariga för att kunna genomföra och uppnå de mål som satts upp.

Lokaler och kyrkor är tillgängliga för församlingsbor.

Personalen är församlingens viktigaste resurs och de möter dem som bor, verkar och vistas i församlingen och de utför på bästa sätt sitt uppdrag utifrån församlingsinstruktion och de behov som uppenbaras.

Församlingen har dessutom en god kontakt med andra organisationer, föreningar m.fl. och räknas in som en självklar samverkans aktör i det omgivande samhället.

12. Kommunikationsplan

Farsta församling har en kompetent kommunikationsenhet som utformar aktuell plan för kommunikation internt och externt för de olika verksamhetsområdena.

Dessa tas fram i samråd med verksamhetsansvariga och kyrkoherden.

Farsta församling värnar om barnets bästa

Bilaga till församlingsinstruktionen

2021-04-12

Inledning

Jesus hade en, för sin tid, omvälvande syn på barnet. Han lyfte fram barnen och sa bland annat *”Låt barnen komma hit till mig”*. Mot bakgrund av detta står det i inledningen till kyrkoordningens första avdelning *”I kristen tro intar barnet en särställning och behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet”*. Farsta församling betonar alla människors lika värde, och månar speciellt om de grupper som är svaga och som inte har en egen röst. Därför har barnen en särställning också i Farsta församling. Barnens roll är viktig; för det enskilda barnet, men också för församlingens liv. Barn är viktiga här och nu, inte bara som framtida vuxna i församlingen.

Farsta församling

I församlingens tre distrikt finns barnen med i såväl gudstjänstliv och kyrkliga handlingar som verksamheter (t.ex. barnkör, öppen förskola, babyrytmik, spädbarnsmassage, barnvagnspromenader, skaparverkstad, ”lovkul”, konfirmander, unga ledare, ungdomsgrupp och ”himmel och pannkaka”). Barn och ungdomar finns också särskilt närvarande i församlingens samarbete med andra aktörer så som stadsdelsförvaltningen, samt i samarbetet med förskolor/ skolor i vår stadsdel.

Kyrkoordningen

I de beslutande paragraferna i kyrkoordningen står *”Därvid ska kyrkorådet verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut”*. Farsta församlingen strävar efter att göra barnens röster hörda, och göra dem delaktiga i de beslut som berör dem. Konventionen om barnets rättigheter, och dess 4 huvudprinciper (artikel 2, 3, 6 och 12), ska därför alltid finnas med i församlingens beslut och arbete. Dessa ska också genomsyra allt församlingens arbete, samt alla mål- och styrdokument. Artiklarna fastställer:

- Förbud mot diskriminering (artikel 2)
- Barnets bästa i främsta rummet (artikel 3)
- Barnets rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- Rätten att få komma till tals (artikel 12)

Alltså; i alla beslut, små som stora, som berör barn på något vis ska barnrättsperspektivet finnas med. I beslut i församlingens löpande arbete är det viktigt att barnen får komma till tals, och/eller att det finns en lyhördhet för barnperspektivet då barnen inte är tillräckligt gamla för detta. Målet bör vara att avgöra vad som är barnets bästa utifrån barnkonventionen. Då strukturella och långsiktiga förändringar görs ska också alltid en mer omfattande barnkonsekvensanalys beställas av kyrkorådet - så att barnets bästa finns med i beslutsprocessen.¹

Intervjuer

Farsta församling har i februari 2021 gjort mindre intervjuer med barn och ungdomar i församlingen, detta gjordes som ett komplement till omvärldsbeskrivningen som ligger till grund för församlingsinstruktionen. Sammanfattningsvis kan sägas att flertalet av de barn som kom till tals i dessa intervjuer uttryckte att kyrkan är en naturlig del av deras vardag, att de tycker kyrkan är rolig och bidrar till gemenskap - och att de saknar kyrkan när de inte har möjlighet att komma hit (t.ex. under nedstängningar av verksamhet i samband med Covid-19 pandemin).

Metod

I arbetet med församlingsinstruktionen har en grupp tillsatts bestående av en församlingsassistent från Farstastrands distrikt, pedagog från Söderleds distrikt samt en präst med inriktning barn- och familj från Sköndals distrikt. Gruppen har under arbetets gång tittat på församlingsinstruktionen vid ett flertal tillfällen, utifrån de fyra huvudprinciperna i konventionen om barnets rättigheter – med barnets bästa i fokus. Gruppen har kunnat konstatera och säkerställa att barnperspektivet finns med i församlingsinstruktionens kartläggning och beskrivning (omvärldsbeskrivning), analys (omvärldsanalys) och beslut (det pastorala programmet - strategi).

Omvärldsbeskrivning

I Farsta församlings omvärldsbeskrivning och omvärldsanalys beskrivs att församlingsborna generellt sett har en lägre utbildningsnivå och medelinkomst än snittet i Stockholm. Även ohälsotal och arbetslöshet ligger högt i Farsta församling. Dessa faktorer, som rör de vuxna i

¹ Handbok för barnkonsekvensanalys s. 10

[https://www.svenskakyrkan.se/Sve/Bin%C3%A4rfiler/Filer/Handbok%20f%C3%B6r%20barnkonsekvensanalys\(1\).pdf](https://www.svenskakyrkan.se/Sve/Bin%C3%A4rfiler/Filer/Handbok%20f%C3%B6r%20barnkonsekvensanalys(1).pdf)

församlingen, påverkar i hög grad även barnen. Vidare beskriver omvärldsbeskrivningen och omvärldsanalysen barn och unga i Farsta församling som en särskilt utsatt grupp. Detta beror dels på ovan nämnda faktorer, men också på att det i Farsta församlings område finns kännedom om att det bland många barn och ungdomar förekommer våld, hot och kriminalitet. Det uppges också att många barn och ungdomar mår psykiskt dåligt.

Analys utifrån det pastorala programmet

Att barnen har en särställning i Farsta församling syns i det pastorala programmet på olika sätt:

- I gudstjänstperspektivet t.ex. genom att det poängteras att alla gudstjänstfirare oavsett ålder ska ha tillgång till ett rikt, varierat och relevant gudstjänstliv – samt känna sig välkommen att delta i, medverka i och påverka detta.
- I undervisningsperspektivet poängteras att församlingsbor i alla åldrar, och med olika förutsättningar samt olika kulturell och religiös bakgrund, ges möjlighet till fördjupning och kunskap och redskap för livstolkning och livshantering.
- I diakoniperspektivet lyfts det faktum att barn och ungdomar är särskilt utsatta i Farsta stadsdel - och att människor i församlingen, oavsett ålder, ska ha tillgång till trygga miljöer. Samt att barn och unga i familjer med beroendeproblematik och psykisk ohälsa ska ha tillgång till en särskild plats för vila och samtal.
- I missionsperspektivet poängteras återigen att barnen är särskilt uppmärksammade i församlingens arbete.

Sammanfattningsvis; perspektiv som tar hänsyn till barnets bästa finns med i den slutgiltiga församlingsinstruktionens alla delar, och i församlingens strategier, visioner, utmaningar och övergripande mål.

Församlingsinstruktion för Farsta Församling 2021–2025

Anette Westergren Järnkrantz, kyrkoherde i Farsta församling
Kjell Aggefors, ordförande kyrkofullmäktige i Farsta församling

SÖDERLEDSKYRKAN

Besöks- och postadress: Lingvägen 149, 123 61 Farsta Telefon: 08-683 63 00

STORA SKÖNDALS KYRKA

Besöksadress: Hjalmar Danells väg 1, Sköndal

Postadress: Farsta församling, Lingvägen 149, 123 61 Farsta

Telefon: 08-683 63 00

FARSTASTRANDKYRKAN

Besöksadress: Brunskogsbacken 17, T-Farsta strand

Postadress: Farsta församling, Lingvägen 149, 123 61 Farsta

Telefon: 08-683 63 00

Adress: Lingvägen 149, 123 61 Farsta

Telefon: 08-683 63 00

E-post: farsta.forsamling@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/farsta

www.facebook.com/farstaforsamling

www.youtube.com/farstaforsamling